

Nemci zasedli Avstrijo

Delavstvo za dr. Schuschnigga

Nastopi hitlerjancev na Štajerskem, Koroškem in v Linzu so povzročali kanclerju dr. Schuschniggu precej skrbi. Ker se je postavil kancler neustrašeno za svobodno ter neodvisno Avstrijo s sodelovanjem in pomočjo domovinske fronte, so začeli narodni socialisti siliti z vsemi močmi v to organizacijo in je že bila borba med posameznimi skupinami domovinske fronte precej kočljiva. Hitlerjanci so se hoteli polastiti vodstva domovinske fronte. Kot protiutež proti takemu stremljenju hitlerjancev se je naslonil dr. Schuschnigg na delavstvo, ki mu je zagotavljalo pomoč, ako mu bo dala vlada obširne samouprave, vrnila delavcem one zgradbe, ki so jim bile radi ponesrečenega prevratnega poskusa odvzete pred petimi leti, in ustanovila sodišče, ki bo zastopalo delavske koristi. Ker je Schuschnigg pristal na delavske zahteve, ki se tičejo socialnih zadev, so se delavci oklenili njegovega programa proti stremljenju narodnih socialistov, ki so silili pod prusko čelado.

Kancler se odloči za ljudsko glasovanje

Kakor hitro je videl dr. Schuschnigg za seboj sklenjene vrste vseh trezno mislečih in za samostojno Avstrijo stremečih ter povrh še ojačene z delavstvom, se je odločil za ljudsko glasovanje, ki bi se naj vršilo 13. marca pod geslom: Za ali proti neodvisni Avstriji.

Nenaden preokret — nemške zahteve

Poraznega izida plebiscita za hitlerjance v Avstriji in v Nemčiji so se nacionalisti v naprej tako ustrašili, da so ga onemogočili z grožnjami in nasiljem. Že dne 10. marca zvečer se je nenadoma pripeljal iz Berlina na Dunaj v aeroplanu bivši nemški poslanik na Dunaju von Papen. Zjutraj 11. marca se je posvetoval Papen z avstrijskim hitlerjanskim notranjim ministrom Inquartom in s kanclerjem. Opol dne se je Papen v letalu vrnil v Berlin.

Koj za tem je bil na Dunaju drugi Hitlerjev odposlanec, ki je sporočil zbranim članom avstrijske vlade te zahteve:

1. Odgoditev ljudskega glasovanja za nedoločen čas.

2. Takojšen odstop kanclerja Schuschnigga.

3. Imenovanje novega kanclerja in nove vlade. V novi vladi morajo biti osebe, ki jih bo določila nemška vlada.

Ako Avstrija teh zahtev takoj ne izpolni, bo vkorakala nemška vojska in prevzela vso oblast!

Plebiscit odgođen — Kancler Schuschnigg odstopil

Po pregledu nemških zahtev je imela avstrijska vlada sejo, na kateri se je kancler odločil, da pristane na začasno odgođitev plebiscita za 14 dni.

Schuschnigg je obvestil o nemškem ultimatu italijansko vlado, od katere je najbrž prejel odgovor, da bo Italija posredovala med Nemčijo in Avstrijo.

Spričo največje nevarnosti je Schuschnigg 11. marca zvečer ob osmih podal ostavko in se je poslovil po radiu z željo: Naj po njegovem odhodu čuva Bog Avstrijo!

Koj po odstopu dr. Schuschnigga je izjavil notranji minister Inquart, da je po

odstopu kanclerja odgovoren on za red in mir v državi. Iz te izjave je bilo v petek zvečer posneti, da je že novi kancler po Hitlerjevi želji Seiss-Inquart. Nova vlada je bila razglašena v soboto zjutraj in je sestavljena iz samih narodnih socialistov.

Nemci zasedli Avstrijo

V soboto, 12. marca, zjutraj so vkorakale nemške čete in so zasedle vsa važnejša avstrijska mesta. Nemci so prišli na dogovorjeno povabilo novega kanclerja Seiss-Inquarta, ki jih je pozval, da čuvajo red in preprečijo krvoprelitje.

Avstrijski hitlerjanci so nemško vojaštvo burno in navdušeno pozdravljali.

V soboto dopoldne so prevzemali narodni socialisti oblast po Avstriji. Imenovani so povsod novi deželni glavarji, novi policijski predstojniki in novi župani.

V noči na nedeljo je prišel na Dunaj vrhovni šef nemške tajne policije in poveljnik SS oddelkov (Schutzstaffeln = obrambni oddelki) Himmler z vsem svojim štabom in je prevzel vodstvo policijske službe, ter vodja berlinskih napadalnih oddelkov Meissner. V soboto so hitlerjevci zasedli policijske postaje po vsej Avstriji. Po Dunaju in drugih večjih mestih so za-

čelo takoj patrolirati hitlerjevske skupine, ki so se lotile hišnih preiskav in so pričele z aretacijami.

Hitler izdal proglas in bil v soboto v Linzu

V soboto dopoldne so prinesle vse radiopostaje Hitlerjev proglas, v katerem je razložil, zakaj se je odločil za zasedbo Avstrije. Hitler je bil v soboto zvečer z vsemi svečanostmi sprejet v Linzu in je prvič govoril na avstrijskih tleh. Nemški kancler je v Braunau na Gornjem Avstrijskem obiskal hišo, v kateri je bil rojen, in grob svojih staršev. Nemški kancler je prenočil v soboto in prebil nedeljo v Linzu ter je obiskal v ponedeljek, 14. marca, Dunaj.

Usoda Miklasa in dr. Schuschnigga

Nova avstrijska hitlerjanska vlada je pozvala državnega predsednika Miklasa, naj odstopi. Če ne bo odstopil prostovoljno, ga bodo odstranili nasilno. Njegovo palačo so zastražili hitlerjevski oddelki. Državni predsednik Miklas se je vdal pritisku in je odstopil 13. marca.

Bivši zvezni kancler dr. Schuschnigg je bil interniran v dvorcu »Belvedere« na Dunaju. Dvorec »Belvedere« so obkolili narodno-socialistični napadalni oddelki in policija. Nova vlada je dr. Schuschniggu dovolila, da je odpotoval nekam v inozemstvo.

Iz raznih držav

Sprememba vlade na Madžarskem. Madžarska hoče napovedati gospodarsko petletko, za katero je določen izreden kredit ene milijarde pengov. V resnici bo pa odpadlo od te vsote na poljedelske preureditve samo 200.000 pengov, ostalo bo šlo za oborožitev. Za oborožitev pod naslovom petletke izdani denar bo zbran potem posojila. Da bi rodilo to posojilo uspeh, je hotel ministrski predsednik Darany pritegniti v vlado vse one politične skupine, ki so za uporabo zgoraj omenjenega posojila za oboroževalne svrhe. Iz opisanega razloga je Daranyjeva vlada 9. marca odstopila. Regent Horthy je ostavko vlade sprejel in je obenem poveril nalogo za sestavo nove vlade Daranyju. Nova Daranyjeva vlada je bila 10. marca od regenta potrjena. V novi vladi je ostal prejšnji zunanji minister Kanya. Najvažnejša sprememba v novi vladi je poleg podpore stranke malih kmetov vladi imenovanje dosedanjega guvernerja Narodne banke dr. Imredyja za ministra brez listnice. Imredy bo prevzel vlogo finančnega gospodarskega direktorja.

Francoska vlada ljudske fronte v težkem položaju. Na seji ministrskega sveta 8. marca je sporočil francoski ministrski predsednik Chautemps, da bo stopil pred zbornico z zahtevo širokih in dalekosežnih pooblastil za vlado. Predsednik je obrazložil to svojo zahtevo s tem, da je potreben v teku letošnjega leta za narodno obrambo izdatek 15 milijard frankov, poleg tega bo treba še za kritje nujnih državnih potreb dobiti vsoto 20 milijard, česar ni mogoče kriti z rednimi proračunskimi dohodki. Chautemps se je postavil na stališče razpisa notranjega obrambnega posojila v višini 15 milijard. Za ozdravljenje državnih financ bo treba iskati sredstva v inozemstvu. Za izvedbo našte-

tih finančnih načrtov, ki služijo državni obrambi in pospeševanju gospodarstva, bo treba dati desničarjem take ugodnosti, ki bi potolažile kapitaliste. Kakor hitro je iznesel predsednik svoje zahteve po izrednih pooblastilih vladi in glede popuščanja desničarjem, je zadel na hud odpor socialistov in komunistov, ki nečejo ničesar slišati, da bi se vladi, ki izigrava program ljudske fronte, dala tako dalekosežna ter izredna pooblastila.

Kriza francoske vlade. Radi zgoraj omenjenih nepremostljivih težkoč je predsednik francoske vlade podal ostavko. Mandat za sestavo nove vlade je prejel vodja socialistov Leon Blum.

Anglija in Irska sta se le delno pobotali. Pogajanja med samostojno Irsko in Anglijo za sklenitev političnega, obrambnega in trgovinskega sporazuma so končala dne 8. marca v Londonu z delnim uspehom. Med obema državama bo sklenjena trgovinska in finančna pogodba, ki bo uredila izvrševanje plačilnih obveznosti med Angleško in Irsko. Angleški državniki se pa niso hoteli vdati irski zahtevi, da bi pred omenjenim delnim porazumom razpravljali o združitvi severne Irske (protestantske pokrajine Ulster) z ostalo svobodno in samostojno Irsko. To združitve so postavili Irci kot pogoj za nadaljnja pogajanja. Potek razgovorov je dokazal, da Angleži nikakor niso pripravljeni, da bi takoj pristali na to temeljno zahtevo Irske. Pač pa so prejeli zastopniki Irske zagotovilo, da bo Anglija za združitve vseh Ircev, ako sklene Irska z Anglijo poleg trgovske in finančne pogodbe še pogodbo o enotni ureditvi državne brambe.

Pogajanja za zvezo petih držav. Poročali smo že, da se je postavil angleški ministrski predsednik Chamberlain na stališče, da se je treba pogoditi z Nemčijo ter

Italijo in so Angleži že pričeli pogajanja. Zgledu Anglije bi naj sledila tudi Francija. Kakor znano, se je mudil v minulem tednu v Rimu poljski zunanji minister Beck. Poljska hoče, da bi bila s posredovanjem Italije pritegnjena v peterozvezo:

Anglija, Francija, Nemčija, Poljska in Italija. Omenjena peterozveza bi bila najbolj zanesljiv porok evropskega miru, vendar je pot do te zveze dolga in bo treba odstraniti težke ovire z ozirom na prevelike zahteve na vseh straneh.

Novice iz španske državljanske vojne

Napad nacionalistov na 110 km dolgi fronti
Znatno napredovanje ofenzive

Nacionalistične čete so začele 9. marca na 110 km dolgi fronti med Teruelom in Saragoso napad, katerega je pripravilo topništvo in letalci z bombami. Napad pehote skraja ni uspel, ker so zadeli nacionalisti na izredno močan odpor rdečih. Najnovejša nacionalistična ofenziva hoče pretrgati cestne in železniške zveze med Madridom ter Valencijo in odrezati s prodorom do morja Valencijo od Katalonije.

Veliki napad nacionalistov med Teruelom in Saragoso je do 11. marca napredoval 35 km proti morju. Severno krilo napadajoče Francove armade je zasedlo pod poveljstvom generala Yagueja po srditih bojih več važnih krajev in med temi mesto Belchito, ki je takega pomena kakor Teruel in je bilo oporišče rdečih. S tem je zaključen prvi del velike ofenzive, ki naj pribori nacionalistom pot do morja, s čemur bo pretrgana zveza med Valencijo in Barcelono.

Po katoliškem svetu

Radio in katoličani. Čehoslovaški škofje so poslali spomenico ravnateljstvu radia v Pragi. Že leta 1936 so ravnateljstvo obvestili o svojih pritožbah, odnosno o željah glede na radio. Nekaj časa se je ravnateljstvo oziralo na želje katoličanov, kojih tolmač je bil čehoslovaški episkopat, pozneje pa tega ni več hotelo storiti. To je dalo škofom povod, da so v posebni spomenici opozorili ravnateljstvo na to, da je radio last vsega naroda, ne pa samo njegovega liberalnega ali socialistično-komunističnega dela. Čehoslovaški katoličani imajo z ozirom na svojo številnost in državotvornost pravico, da radio tudi njihovim težnjam in zahtevam služi. Zato zahtevajo škofje: 1. Ravnateljstvo naj skrbno pazi na to, da se ne bo v nobeni oddaji našlo kaj takega, kar bi žalilo verski in moralni čut katoličanov. 2. Ravnateljstvo naj po vzoru drugih držav da katoličanom možnost porabe radia vsaj dve uri vsak teden. 3. Škofje zahtevajo po enega svojega zastopnika v upravi radia in tudi v posvetovalnem odboru. Svojo spomenico zaključujejo s temi besedami: »Pričakujemo, da se bodo naše opetovano izražene želje zadovoljile ter da nam ne bo treba, da bi pravice katoličanov morali uveljaviti na drug način.«

Proti preklinjanju so začeli boj tudi na Poljskem. Vzniknila je ta borba v krogu katoliških časnika, ki s tem dokazujejo, da se zavedajo svoje kulturne naloge, ki jo imajo vršiti med poljskim ljudstvom. Časnikarji poudarjajo v številnih člankih, ki jih objavljajo v listih, da se med ljudstvom kletev vedno bolj širi ter da je treba proti njej nastopati in delati. Vlado pozivljajo, naj v tem oziru pospešita italijansko vlado, ki je pred kratkim prepovedala v Italiji javno preklinjanje. Naj se kaj takega stori tudi na Poljskem! Naj se javno preklinjanje kaznuje! Če bi poljski časnikarji prišli v naše kraje, bi se čudili, kako malo stori slovensko časopisje za to, da bi se grda in surova naveda preklinjanja iztrebila iz našega naroda.

Katoliška nedelavnost. O priliki letnega občnega zbora Katoliške mladinske zveze v friburški škofiji (v Švici) je imel škof monsignor Besson v friburški stolni cerkvi pridigo, ki je v njej med drugim to-le poudaril: »Potrebna nam je čista,

resnično hrabra in navdušena mladina. To pa boste vi, ako boste Kristusa nosili v svojih srcih. Ni najhujše zlo sedanjega časa v tem, da se toliko sovražnikov bori zoper Kristusa in njegovo cerkev. Mnogo večje zlo je v tem, da so tisti, ki hočejo biti dobri, nedelavni, mlačni in ravnodušni ter da ne store vsega, kar je v njihovih močeh, da bi Kristus zopet prišel do gospodstva. Če ste s Kristusom zedinjeni, boste posvetili svet. Z delom morate začeti tam, kamor ste postavljeni in kjer morete svoj vpliv izvrševati na poseben način.«

Sveta birma v dekaniji Jarenina. V soboto, 30. aprila, pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah; v nedeljo, 1. maja, pri Sv. Mariji v Jarenini; v ponedeljek, 2. maja, v Št. Ilju v Slov. goricah; v torek, 3. maja, pri Spodnji Sv. Kungoti; v sredo, 4. maja, pri Sv. Juriju ob Pesnici; v četrtek, 5. maja, pri Sv. Andreju v Svečini. (Nadaljevanje birmskega sporeda sledi prihodnji mesec.)

Iz drugih taborov

»Resnica v oči bode«: dejstven dokaz za resničnost te prislovice so naši dični JNS-arji. Kot laži-svobodomislecem jim je resnica neljuba, zato jo proglašajo kot laž, svojo laž pa vsiljujejo svojim pristašem za resnico. Te metode JNS in njihovega dravobanskega glasila »Jutra« so dobro znane ter so vsled stalne uporabe izgubile svojo učinkovitost. Zato se je tudi moral ponesrečiti poskus »Jutra« obraniti s to metodo JNS pred očitki, ki z njimi naše ljudstvo obsoja postopanje te stranke v trajanju denarne krize v Sloveniji. Dejstvo je, da ni JNS v začetnem razvoju te krize ničesar storila, da bi njen razmah preprečila, marveč da je demagogija JNS-arskih poslancev, ki so jo uganjali z odlaganjem odplačila kmečkih dolgov in vzbujaanjem neopravičenih upov o popolnem črtanju teh dolgov, zadala zaupanju ljudstva v kmečke posojilnice smrten udarec. Dejstvo je tudi, da so JNSarji po svojih glasilih v Sloveniji in po svojih poslancih v Beogradu obsojali in še obsojajo način, kako se je vrnila kmečkim posojilnicam v Sloveniji možnost življenja in delova-



»Tudi v kuhinji je treba imeti čisti predpasnik!« — »Saj je bilo v parilu, pa se ne da oprati!« — »Slabo milo umazanije ne izpere nikdar, to si zapomni! Daj si dopovedati in per! vedno le z res dobrim terpentinovim milom Zlatorog, ki s svojo obilno gosto belo peno odpravi vsako še tako trdovratno umazanijo.«

TERPENTINOVO MILO
Zlatorog

Betnava. Prijazen gradiček, ki ga dekleta lavantinske škofije že dobro poznajo, se je nanovo opremil in kliče tokrat dekleta na duhovne vaje, ki bodo od 24. do 28. marca. Začetek v četrtek, 24. marca, ob 19. zaključek 28. marca s jutraj. Oskrbnina stane 80 din (lahko se poravnava deloma v naturalijah). Prijaviti se je treba do dne 21. marca pri domačem g. župniku ali naravnost na naslov: Katehizistinja, Betnava pri Mariboru. Dekleta! Najlepša pisanka, ki vam jo morejo letos starši nuditi, bo gotovo to, da vam omogočijo duhovne vaje v postnem času. Poprosite jih za to — in na veselo svidenje!

nja. Ali tako ravna pravi prijatelj kmečkega ljudstva? Bi-li bilo tem gospodom ljubše, da bi kmet mesto k svojim posojilnicam se moral zopet zatekati h gotovim oderuhom?!

»Domovina« odobrava načelo: »V krščanske hiše krščansko čtivo!« Pričakovati bi bilo, da bi se ta list ravnal po tem načelu ter ne bi več napadal duhovnikov, ki to načelo po svoji dušno-pastirski dolžnosti proglašajo v cerkvi. In vendar jih napada v pristni svoji JNSarski resnici ljubnosti. Čim večkrat pa bo dohovnike napadal, tem več dokazov bo prinesel za svoje »krščanstvo«. To »krščanstvo« izpričuje »Domovina« zlasti v svojih romanih, kriminalnih in detektivskih povestih, ki dajejo mladini odlično »krščansko« vzgojo. O kakovosti njenega »krščanstva« tudi spričuje dejstvo, da je »Domovina« glasilo JNS, katera je svoje »krščanstvo« sijajno dokumentirala v času borbe zoper konkordat v Jugoslaviji. Na te važne točke je »Domovina« pozabila v svojem slavo-spevu na svoje »krščanstvo«.